

Șapte mituri despre integrarea în Uniunea Europeană

Alexandru Zgardan
Expert asociat
Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”

15 mai, 2024

În acest articol, vă prezentăm cele mai populare mituri privind pericolul integrării a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, care sunt vehiculate de unele persoane publice și surse media afiliate politic curentului antieuropean și vă prezentăm motivele de ce sunt false. Aceste mituri acoperă un spectru larg de fobii – încep cu domeniul de afaceri și ajung la migrațiune, cultură și tradiții naționale. Ideea centrală care traversează toate cazurile de demontare ale acestor falsuri este simplul fapt că Uniunea Europeană, în mare majoritate a reglementărilor sale, nu impune centralizat careva reguli specifice, ci pune în fața statelor membre obiective relativ generale cu termene de implementare și statele membre au la discreție libertatea de a alege metodele pe care le folosesc pentru a atinge aceste obiective. Mai mult de atât, domeniile care sunt în competența exclusivă a Uniunii Europene și care sunt cedate spre reglementare de către statele membre la momentul integrării sunt normele ce țin de faptul că Uniunea Europeană este o uniune vamală și doar reglementarea circulației mărfurilor și serviciilor, concurența liberă, politica comună comercială și politica monetară exclusiv pentru statele membre ale zonei Euro sunt dictate direct de autoritățile europene. Toate domeniile ce rămân sunt zone unde are loc o colaborare și se menține un dialog între state și Uniunea Europeană ce includ recomandări și un schimb de idei permanent și fiecare stat membru alege ce strategii folosesc în aceste domenii, care adesea sunt ignoranți incluse în competența Uniunii Europene – protecția mediului ambiant, agricultură, protecția consumatorilor, justiție, politică externă, migrație etc. De asemenea, Uniunea Europeană, este un for de discuții între state cu sisteme legale, culturi foarte variate și interese divergente și aceasta poate fi ușor fi observat atunci când unele state membre pot bloca decizii importante sau refuza să urmeze unele principii democratice.

Mitul numărul 1: Producătorii locali vor intra în faliment ca urmare a incapacității de a concura cu producătorii europeni

Acest mit este utilizat adesea pentru a discredita orice formă de cooperare internațională și de obicei este îndreptat împotriva organizațiilor internaționale, care promovează comerțul global și care au ca obiectiv reducerea tarifelor protecționiste aplicate istoric de multiple țări. Se utilizează argumentul lipsei capacității de concurență a companiilor locale moldovenești cu companiile europene, care va duce la o „distrugere a producătorilor locali”, în special a celor mici. În realitate, istoric vorbind, efectul integrării europene a fost invers și numărul de afaceri înregistrate după integrarea în UE a crescut progresiv datorită la 3 factori esențiali:

- 1) Accesul la **finanțare în formă de granturi** și creditare cu rate scăzute comparativ cu cele existente astăzi.
- 2) Accesul la **piețe semnificativ mai mari decât cea locală**, care este prea mică pentru multiple afaceri în dezvoltare.
- 3) Fiind parte a UE, micile state-membre, nu sunt în situația când singure negociază acorduri privind comerțul, ci sunt parte a unui bloc gigant, care obține **condiții net superioare pentru accesul la piețe non-europene**.

Din punct de vedere al teoriei economice, precum modelul Ricardian și modelul Heckscher - Ohlin, liberalizarea comerțului - o componentă a integrării, permite o alocare mai eficientă a resurselor. Acest lucru, de obicei, duce la o specializare bazată pe avantaje comparative, ceea ce rezultă în creșterea productivității și a producției, mai degrabă decât la distrugere. De asemenea, integrarea facilitează adesea crearea unor lanțuri de aprovizionare complexe, în care diferite etape de producție au loc în diverse țări din cadrul zonei integrate. Acest lucru poate spori competitivitatea producătorilor locali prin asigurarea accesului la inputuri și componente specializate.

Începând cu anul 2014, între Republica Moldova și Uniunea Europeană a fost creată Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC), care în ultimii 10 ani a testat, cu unele limitări desigur, regimul liberalizat de comerț pentru produsele moldovenești. Cei mai mari câștigători a regimului liberalizat de comerț au fost anume cei care erau văzuți fiind cei mai vulnerabili - producătorii din domeniul agricol, indiferent de dimensiunea lor. Creșterea exporturilor spre UE a avut o evoluție de creștere constantă pe durata ultimilor 10 ani și a redus din deficitul comercial cu Uniunea Europeană.

Adevărat, unele sectoare ale economiei se vor confrunta cu o concurență sporită, altele însă deja beneficiază de accesul la o piață mai mare, de economiile de scară și de reducerea barierelor comerciale în cadrul UE. De exemplu, un studiu realizat de Centre for Economic Performance (CEP) de la London School of Economics¹ a constatat că firmele de producție din Regatul Unit care au exportat în UE au fost mai productive și mai inovatoare decât cele care nu au făcut acest lucru.

În cadrul UE există politici de sprijinire a producătorilor locali și de atenuare a potențialelor efecte negative ale integrării, cum ar fi acordarea de subvenții, investiții în infrastructură, sprijinirea cercetării și dezvoltării și punerea în aplicare a măsurilor de apărare comercială atunci când este necesar. În România, spre exemplu, pentru perioada 2021-2027 există următoarele fonduri europene disponibile pentru producătorii români:

- Programul Operațional Educație și Ocupare – 3,97 miliarde Euro;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială – 3,62 miliarde de Euro;
- Programul Operațional Transport – 8,37 miliarde Euro;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă – 4,61 miliarde Euro;
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare – 1,97 miliarde Euro;
- Programul Operațional Sănătate – 4,07 miliarde Euro;
- Programul Operațional Tranziție Justă – 2,14 miliarde Euro;
- Mecanismul European de Redresare și Reziliență – 29,2 miliarde Euro (până în 2026);
- Programul Operațional Dezvoltare Regională – 11,5 miliarde Euro.

Pentru fermieri și afacerile din agricultură din România pentru perioada 2021 – 2027 sunt alocate următoarele sume ca parte a Politicii Agricole Comune Europene:

- Fondul European de Garantare Agricolă – 13,992 miliarde Euro;
- Fondul European pentru Dezvoltare Rurală – 6,983 miliarde Euro;
- NextGenerationEU – 0,692 miliarde Euro.

Un accent special în cadrul UE este pus pe suportul întreprinderilor mici și mijlocii. Acestea au acces la fonduri suplimentare prin programe europene, precum Horizon (cercetări și inovații), Life (în domeniul mediului înconjurător), Fondul European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură, precum și Fondul Social European.

Accesul la piețe noi mari oferă vaste oportunități în acest context. E destul să comparăm Moldova cu 3 țări post-sovietice membre UE (Estonia, Lituania și Letonia) și România în calitate de stat cu o cultură foarte similară, pentru a realiza accelerarea dinamicii de dezvoltare după integrarea în UE, chiar dacă procesul de integrare nu e complet pentru unele din ele.

---

¹ [UK trade and FDI: A post-Brexit perspective - Dhingra - 2018 - Papers in Regional Science - Wiley Online Library](#)

Mit demontat 1: În general, deși integrarea în UE poate reprezenta o provocare pentru unele afaceri locale, ea oferă, de obicei, **oportunități enorme de creștere și de inovare**. Accesul la finanțare din fonduri europene, accesul la piețe noi pentru producătorii moldoveni și calitatea de membru al unei din cele mai mari piețe la nivel global va duce la creșterea numărului de afaceri, numărul de angajări și creșteri în cifrele de afaceri ale producătorilor locali. Evident că simpla aderare la UE nu înseamnă în mod inerent accelerarea dezvoltării economice; acest lucru depinde într-un grad ridicat de politicile interne promovate.

Mitul numărul 2: Pierderea piețelor tradiționale de desfacere a produselor moldovenești – CSI și Rusia

Pierderea pieței statelor CSI este un argument care și-a pierdut esența, deoarece CSI este o organizație care își pierde membrii o dată cu creșterea agresivității Federației Ruse față de statele vecine. Odată cu începerea invaziei ruse în Ucraina și problemele logistice de acces la piața rusă face comerțul cu Federația Rusă o misiune practic imposibilă. Republica Moldova la momentul actual este total încercuită de state membre UE și Ucraina, care este într-o relație ostilă cu Federația Rusă și Belarus.

Mai mult ca atât, ca urmare a politicii agresive a Federației Ruse față de Republica Moldova și riscurile de securitate create ca urmare a acestor politici, autoritățile moldovenești au demarat deja ieșirea din CSI și estimează ca până la sfârșitul anului 2024 procesul de părăsire a acestei organizații va fi finalizată².

Trebuie să remarcăm că calitatea de membru CSI nu a exclus experiențele mai puțin plăcute din trecut când produsele moldovenești au fost interzise pentru import de către autoritățile ruse, ceea ce face comerțul cu Federația Rusă dependentă de interesele geopolitice ale acestei țări.

Putem observa o reorientare a comerțului Republicii Moldova în detrimentul piețelor tradiționale post-sovietice spre alte piețe – în mare parte UE – începând cu momentul apariției statului Republicii Moldova. Cota exporturilor CSI³ a scăzut de la 69,6% în anul 1997 la 22,1%, iar cea în statele UE – a crescut de la 21,2% la 65,4%⁴, ceea ce în mod clar arată o inversare a rolurilor a acestor două piețe. E important să observăm că această tendință a avut loc chiar atunci când produsele din Republica Moldova nu aveau un statut special la importul în UE, adică a fost o evoluție firească a dezvoltării economice a țării. Și unul din principalele motive a acestei reorientări au fost acțiunile neprietenoase și chiar ostile a Rusiei față de statele membre CSI, care a inclus și Republica Moldova. Ca urmare, exporturile pe piața rusă ca urmare s-au prăbușit de la 58% la în 1997 la doar 3,6% în 2023⁵.

Luând în calcul relațiile Ucrainei cu Federația Rusă și CSI și nenumăratele declarații ale autorităților din Ucraina referitor la calea euro integrării este evident că comerțul cu statele CSI a avut o evoluție clar negativă și va continua trend-ul descendent în următorii ani.

Mit demontat 2: Integrarea în UE nu este condiționată de careva ieșiri de pe careva piețe. Situația e total inversă – Federația Rusă condiționează, prin comportamentul său, comerțul pe piața rusă și CSI, fără vreun fundament juridic, cu o exclusivitate unilaterală din partea Republicii Moldova. Tendința de reorientare de la piața CSI spre UE și alte piețe (ex: Turcia) început de mai mult de 10 ani și a fost cauzată de acțiunile autorităților Federației Ruse. Însă, e important să reținem că atât Moldova, cât și majoritatea statelor membre CSI sunt membre a OMC și relațiile cu acestea, chiar și în eventuala lipsă a calității de membru CSI a Republicii Moldova, vor fi reglementate de acordurile existente sub umbrela OMC și în cazul încălcării obligațiilor asumate de aceste state - va fi aplicată procedura de soluționare a litigiilor comerciale din cadrul OMC. O dată cu finalizarea procesului de integrare UE, Republica Moldova va fi tratată similar altor state UE în relațiile comerciale cu state terțe. Nu în ultimul rând, Ucraina a ales calea

² [Republica Moldova intenționează să se retragă din CSI până la finele anului viitor \(radiomoldova.md\)](https://radiomoldova.md)

³ CSI include Ucraina, care în ultimii ani are o cotă majoritară absolută din exportul în CSI.

⁴ Datele Biroului Național de Statistică.

⁵ Ibidem.

similară de părăsire a CSI și integrarea UE, deci piața ucraineană va rămâne accesibilă mărfurilor moldovenești fără participarea CSI.

Mitul numărul 3: Europeanii vor cumpăra tot pământul din Moldova

Mitul conform căruia integrarea în UE duce la vânzarea de terenuri, mai ales agricole, către persoane străine ține în mare parte de lipsa de înțelegere a cadrului regulator din cadrul UE și statelor membre și necesită o examinare a contextelor economice existente în diferite zone. Chiar dacă în cadrul UE unul din pilonii uniunii este libertatea de circulație a capitalului, atunci când e vorba de bunuri imobile, statele membre au libertatea de a-și stabili limite și excepții temporare menite să protejeze accesul la acest tip de proprietăți. Cel mai recent exemplu este cazul Croației, care a limitat posibilitatea de vânzarea a terenurilor pentru o perioadă de 7 ani (ce poate fi extinsă cu încă 3 ani) pentru terenurile cu destinație agricolă⁶.

Din punct de vedere juridic, legislația UE lasă la discreția statelor membre să reglementeze vânzarea de terenuri către străini, adică fiecare stat membru decide asupra legislației naționale ce reglementează acest domeniu. Multe țări din UE au în vigoare reglementări sau restricții specifice privind achiziționarea de terenuri de către nerezidenți sau de către străini. Aceste reglementări sunt menite să protejeze interesele naționale, să protejeze terenurile agricole și să mențină coeziunea socială.

Studiile care examinează impactul integrării UE asupra modelelor de proprietate funciară au prezentat rezultate mixte. În timp ce unele țări au înregistrat o creștere a investițiilor străine în terenuri, altele au menținut reglementări stricte sau au pus în aplicare măsuri de protecție pentru a controla astfel de achiziții. Spectrul proprietății funciare în Europa este larg - de la producători pe scară largă cu terenuri preponderent închiriate, la fermieri familiali cu terenuri în proprietate, sau producători tradiționali la scară mică. Iar măsurile de control al vânzării de terenuri agricole în fiecare stat membru sunt, la fel variate.

Țările din Europa de Est, în special, atunci când au aderat la UE, au insistat să restricționeze accesul străinilor la terenurile arabile, de teamă să nu fie vândute. Am dori să aruncăm o privire asupra legilor care au fost adoptate ulterior, după ce aceste măsuri temporare au expirat.

De exemplu, țări precum Ungaria și Polonia au impus restricții asupra vânzării de terenuri agricole către cumpărători străini pentru a proteja fermierii locali și pentru a păstra interesele naționale. În România, o nouă lege funciară este în vigoare din octombrie 2020⁷, care stabilește că vânzarea terenurilor agricole situate în extravilan sunt supuse regulii de preempțiune obligatorii pentru o perioadă de 45 de zile lucrătoare. Regula acordă dreptul de preempțiune coproprietarilor și rudelor; apoi investitorilor agricoli și/sau arendașilor, proprietarilor și/sau arendașilor terenurilor agricole vecine cu terenul supus vânzării, apoi tinerilor fermieri; persoanelor fizice domiciliate în localitate și în final statului român și unor instituții de cercetare în domeniul agriculturii. În cazul țărilor baltice există la fel limitări pentru cumpărătorii străini. În Letonia, legea facilitează achiziționarea de terenuri pentru fermierii locali, iar cumpărătorii străini trebuie să cunoască bine limba letonă și sunt limitați la terenuri de 2.000 ha. În Lituania, cerințele pentru străini sunt practicarea agriculturii în Lituania timp de cel puțin trei ani și obligația de asigurare a utilizării agricole a terenului timp de cel puțin cinci ani și există și cerința unui nivel minim de productivitate per hectar stabilit de Ministerul Agriculturii, plus, pot fi cumpărate maximum 500 ha.

Mit demontat 3: Multiple state, mai ales din cele care au aderat relativ recent la UE, păstrează **limitări specifice pentru persoanele fizice și juridice străine la cumpărarea terenurilor cu destinație agricolă**. Evident, pe termen lung, dezideratul ideii integrării europene este de a reduce la maxim aceste limitări, dar fiecare stat la modul practic stabilește reglementări specifice în acest domeniu.

⁶ [EUR-Lex - JOL 2012 112 R 0006 01 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁷ [LEGE 175 14/08/2020 - Portal Legislativ \(just.ro\)](#)

Mitul numărul 4: Aderarea la UE înseamnă integrare în NATO

Unul din cel mai popular mit promovat despre UE este integrarea obligatorie în NATO în calitate de pre-condiție pentru integrarea europeană. Acest fals este ușor demontat prin faptul că **nu există în acquis-ul european vreo prevedere referitor la NATO**, care este o organizație separată, ce nici nu este exclusiv europeană pentru că include state cum ar fi Canada și SUA.

NATO este o organizație pur interguvernamentală care funcționează ca o alianță militară, care servește la punerea în aplicare a articolului 5 din Tratatul Atlanticului de Nord privind apărarea teritorială colectivă. Pe de altă parte, UE este o entitate separată, parțial supranațională și parțial interguvernamentală, care presupune o integrare economică și politică profundă. Spre deosebire de NATO, UE duce o politică externă de sine stătătoare, bazată pe consens, iar statele membre au dotat-o cu instrumente în domeniul apărării și al gestionării crizelor; structura politicii de securitate și apărare comună (PSAC).

Tratatul privind Uniunea Europeană stabilește condițiile (articolul 49) și principiile [articolul 6 (1)] pe care trebuie să le îndeplinească orice țară care dorește să devină membră a Uniunii Europene. În vederea aderării, trebuie îndeplinite anumite criterii. Aceste criterii, cunoscute drept Criteriile de la Copenhaga, au fost stabilite de către Consiliul European de la Copenhaga în 1993 și întărite de Consiliul European de la Madrid în 1995. Acestea sunt:

- 1) stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului, precum și respectarea și protejarea minorităților;
- 2) o economie de piață funcțională și capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței din UE;
- 3) capacitatea de a-și asuma obligațiile de membru, inclusiv capacitatea de a implementa în mod eficace normele, standardele și politicile care constituie corpusul legislației UE („acquis-ul”), precum și aderarea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

După cum putem observa, nu există criteriul calității de membru al unei alianțe militare sau oricare altă cerință privind starea militară a unui stat.

Chiar dacă facem abstracție de la prevederile legale și analizăm rata membrilor NATO în cadrul UE, observăm că aceasta este egală cu 85% respectiv 72% din statele membre NATO sunt membre UE, dar e important să menționăm că acest număr este dictat în mare parte de politica agresivă a Federației Ruse, care după declanșarea invaziei militare în Ucraina a constrâns 2 state – Finlanda și Suedia – să solicite calitatea de membru al NATO. Altfel spus, fără riscul expansionismului Federației Ruse, numărul membrilor NATO ar fi cu mult mai mic.

NATO și UE cooperează în probleme de interes comun și colaborează în gestionarea crizelor, dezvoltarea capacităților, precum și în acordarea de sprijin partenerilor lor comuni. NATO rămâne fundamentul apărării colective pentru aliații săi și este esențial pentru securitatea euroatlantică. NATO și UE prezintă diferențe esențiale în ceea ce privește obiectivele, structura, apartenența și finanțarea lor.

Mit demontat 4: UE și NATO sunt organizații separate și nu stabilesc pre-condiții pentru obținerea calității de membru a unei față de alta. Istoric vorbind, au fost nenumărate incidente internaționale unde pozițiile UE și NATO au fost diametral opuse.

Mitul numărul 5: Drepturile persoanelor LGBTQ+ vor fi forțate asupra societății

Protecția valorilor familiei tradiționale este utilizat în calitate de argument clasic pentru a prezenta UE în calitate de spațiu unde nu există loc pentru cei mai conservativi din punct de vedere social. Dacă privim în detaliu putem ușor observa - chiar dacă UE inechivoc promovează apărarea drepturilor omului, care includ și drepturile persoanelor LGBTQ+, fiecare stat membru a ales calea sa în ceea ce ține reglementarea acestora.

Uniunea Europeană respectă suveranitatea statelor sale membre și dreptul acestora de a-și stabili propriile politici interne, inclusiv cele legate de drepturile LGBTQ+. Deși UE promovează egalitatea și

nediscriminarea ca valori fundamentale, deciziile privind politicile, legile și reglementările specifice legate de drepturile LGBTQ+ rămân în jurisdicția fiecărui stat membru.

UE a adoptat directive menite să combată discriminarea bazată pe orientarea sexuală și identitatea de gen. Aceste măsuri sunt concepute pentru a asigura tratamentul egal și protecția persoanelor LGBTQ+ în domenii precum ocuparea forței de muncă, educația și accesul la bunuri și servicii. Cu toate acestea, punerea în aplicare și asigurarea respectării acestor legi sunt responsabilitatea autorităților naționale, iar statele membre au flexibilitatea de a adopta măsurile care reflectă cel mai bine contextul lor social și cultural.

Integrarea în UE oferă statelor membre oportunități de a se angaja în mod voluntar să promoveze drepturile LGBTQ+ prin diverse mecanisme, cum ar fi semnarea convențiilor internaționale, participarea la proiecte și inițiative finanțate de UE și angajarea în dialogul politic cu alte state membre. Aceste inițiative se bazează pe cooperare și respect reciproc, mai degrabă decât pe impunere sau constrângere.

Atitudinile față de drepturile LGBTQ+ au evoluat în multe țări europene de-a lungul timpului și aceste schimbări au avut loc în mod natural, fără careva influențe externe, reflectând schimbarea normelor sociale, creșterea gradului de conștientizare și schimbare a seturilor de valori sociale. Pentru a înțelege acest lucru putem analiza cel mai sensibil punct al acest subiect și anume regimul juridic al parteneriatelor între persoane de același sex în statele membre UE. Pentru aceasta vom diviza toate statele membre UE în 2 categorii mari:

1) State membre UE care recunosc într-o formă sau alta aceste parteneriate

Statut legal	Căsătorie timp îndelungat/recent ⁸		Uniune Civilă, inclusiv fără recunoaștere formală	Recunoașterea informală a coabitării/reședinței comune
State	Belgia Danemarca Franța Grecia Țările de Jos Portugalia Spania Suedia	Austria Estonia Finlanda Germania Irlanda Luxemburg Malta Slovenia	Croația Cehia Ungaria Italia Letonia	Polonia Slovacia

2) State membre UE care nu recunosc aceste parteneriate din punct de vedere legal

⁸ Recent în sensul legalizării în perioada ultimilor 10 ani (2014 și după).

Statut legal	Nerecunoscut	Limitări constituționale
State	România	Bulgaria Croația Ungaria Letonia Lituania Slovacia

Din datele prezentate mai sus, se poate observa că procesul de acceptare a căsătoriei, cu toate drepturile depline conexe, a durat și este la diverse etape în diferite state și UE nu impune o formulă universală.

Mit demontat 5: Prin recunoașterea principiilor de respectare a suveranității naționale, de nediscriminare și de cooperare voluntară, devine clar că **integrarea europeană nu impune statelor membre un model stabilit privind persoanele LGBTQ+**, ci oferă timpul necesar pentru fiecare stat membru de a decide desinestător asupra reglementărilor. Și cel mai important, **regimul juridic al uniunilor între aceste persoane nu este o cerință pentru integrarea în UE.**

Mitul numărul 6: Migrația în și din Republica Moldova va lăsa țara fără moldoveni și îi va înlocui cu străini

Mitul privind procesele de migrație cauzate de integrarea europeană are 2 elemente: primul ține de faptul că Moldova va fi depopulată și al doilea ține de venirea necontrolată a migranților străini din afara Europei. E bine să le analizăm separat, pentru că, în esență, descriu două procese care au rezultate total opuse – un proces depopulează și al doilea aduce populație într-un anumit teritoriu.

Integrarea europeană, în special prin crearea Spațiului Schengen și prin principiul liberei circulații a persoanelor, permite cetățenilor statelor membre ale UE să călătorească, să locuiască și să lucreze în alte state membre fără a avea nevoie de vize sau permise de muncă. Deși acest lucru poate duce la o mobilitate sporită, nu duce neapărat la o migrație în masă. Libera circulație este un principiu fundamental al UE, care vizează promovarea creșterii economice, a schimburilor culturale și a coeziunii sociale între statele membre. Este bizar cum un deziderat al cetățenilor moldoveni devine o fobie pentru integrarea țării în UE, pentru că dorința de circulație fără vize a fost prezentă din momentul declarării independenței Republicii Moldova. Și acest fapt este reconfirmat prin numărul relativ mare de cetățeni ai Republicii Moldova care au obținut cetățenii ale unor state care sunt membri UE, în mare parte România, dar nu doar, pentru că mulți cetățeni moldoveni s-au naturalizat în țările unde și-au petrecut mulți ani deja. Persoanele care au dorit să imigreze în UE deja au făcut-o și procesul dat este în mare parte trecut de punctul maxim.

Un al doilea argument ține de faptul că nimeni nu poate interzice într-o țară democratică, în secolul XXI, să aleagă locul unde dorește să-și realizeze visurile. Fluxurile de migrație sunt adesea determinate de factori economici, cum ar fi oportunitățile de angajare, diferențele salariale și condițiile de pe piața muncii. Integrarea europeană facilitează mobilitatea forței de muncă, permițând persoanelor să caute un loc de muncă în țări cu economii mai puternice sau în sectoare care se confruntă cu deficit de forță de muncă. Cu toate acestea, modelele de migrație sunt influențate de diverși factori, cum ar fi rețelele sociale existente, de legăturile familiale și de competențele lingvistice. De obicei migranții se mută în țări în care au rude sau prieteni, ceea ce poate contribui la facilitarea integrării lor în societatea gazdă. Libertatea de

mișcare mai mare va mări capacitatea multor cetățeni de a reveni mai ușor în țara unde s-au născut, iar sistemul de asigurare socială integrat va crea o realitate unde fiecare moldovean va avea posibilitatea de a alege o țară pentru a învăța, o altă țară pentru a lucra și a treia pentru a se pensiona.

Atunci când vorbim de fobia răspândită cu privire la fluxul de migranți din afara spațiului european, care va invada oricare țară odată cu integrarea sa, cel mai bine să analizăm două elemente – partea juridică și experiența altor state în integrarea europeană la acest subiect.

Statele membre ale UE dispun de mecanisme pentru a gestiona fluxurile de migrație și pentru a aborda provocări care pot apărea. Acestea includ politici legate de controlul frontierelor, reglementarea pieței forței de muncă, integrarea socială și sprijinul pentru refugiați și solicitanții de azil. Integrarea europeană oferă un cadru de cooperare și coordonare între statele membre pentru a aborda probleme comune legate de migrație, cum ar fi migrația neregulamentară, traficul de persoane și gestionarea azilului. Fiecare stat păstrează controlul asupra frontierelor sale și de eliberare a permiselor de ședere sau lucru pentru cetățenii străini. Republica Moldova nu se afla pe calea rutelor de migranți din Africa și Asia la moment și din cauza faptului că este un stat fără ieșire la mare și având hotare terestre cu doar 2 state, controlul asupra fluxului de oameni care vin și pleacă este relativ ușor controlabil. Mai mult ca atât, în condițiile existente, unde statul vecin Ucraina împarte același deziderat de integrare europeană - integrarea sa va însemna controlul hotarului exterior non-UE va fi la sute de kilometri distanță.

Dacă examinăm experiența statelor cum este România, sau a țărilor baltice din trecut, putem observa că procesele de imigrație nu au fost influențate de procesul de integrare. Mai mult ca atât, în ultimii ani aceste țări încurajează venirea muncitorilor străini din cauza deficitului de forță de muncă locală și a faptului că forța de muncă din exterior este mai ieftină pentru munci necalificate. Pe termen lung, Republica Moldova va urma aceleași tendințe, deoarece procesele demografice de depopulare (din cauza, în mare parte a natalității scăzute) vor cauza un deficit major de forță de muncă, ceea ce va face autoritățile să lupte pentru migranți calificați. Republica Moldova se află printre lideri între țările care pierd populația aptă de muncă la nivel global⁹.

Mit demontat 6: Prin faptul că cetățenii Republicii Moldova călătoresc de ani buni fără necesitatea de a obține o viză datorită regimului liberalizat de vize sau datorită faptului că dețin deja o cetățenie al unui stat membru UE, mitul depopulării nu are fundament, pentru că **cei care au dorit să lucreze sau să-și relocheze familiile pe teritoriul UE deja au făcut-o**. Calitatea de membru deplin al UE din contra, va avea efectul invers, datorită ușurinței de tranzitare a hotarelor țării, care azi ocupă timp semnificativ. Atunci când vorbim de imigranți străini – pe termen lung Republica Moldova va avea nevoie de influx de lucrători calificați, iar pe termen scurt nu există nici un semn că Moldova este interesantă sau atractivă pentru migrații care în mod tradițional văd ca punct final țări dezvoltate din UE, cum ar fi Germania, Italia, Spania sau Franța¹⁰.

Mitul Nr. 7: Tradițiile naționale, mai ales cele religioase, vor fi înlocuite cu alte valori străine

Păstrarea tradițiilor naționale nu depinde de procesul de integrare europeană, deoarece viața într-o lume globalizată și extrem de conectată digital, expune cetățenii Republicii Moldova la influențe culturale externe din momentul când gradul de utilizare a Internet-ului a ajuns cote înalte în societatea moldovenească. Integrarea europeană nu poate aduce careva schimbări la acest capitol, cu excepția unor reglementări de nișă ce țin de protecția mediului ambiant sau a securității alimentare prin introducerea de reguli privind sacrificarea animalelor folosite în alimentare.

⁹ Hays Oxford Economics, „Creating Jobs in a Global Economy 2011-2030”, 2011, pagina 5.

¹⁰ [Migration and asylum in Europe – 2023 edition - Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&code=sdg-10-10-1)

În esență, UE promovează diversitatea culturală ca o valoare fundamentală. În cadrul Uniunii Europene se recunoaște bogăția patrimoniului cultural al statelor sale membre și se urmărește promovarea sa prin diverse inițiative, cum ar fi Anul European al Patrimoniului Cultural și programul Europa Creativă.

Similar cu alte domenii discutate deja, deciziile care afectează tradițiile și obiceiurile locale sunt adesea luate la nivel național sau regional, și nu sunt impuse de UE sub nici o formă. Integrarea europeană favorizează schimburile interculturale, ceea ce duce la împărtășirea tradițiilor, obiceiurilor și practicilor între statele membre. Acest schimb îmbogățește culturile locale, expunând oamenii la idei, perspective și experiențe noi. Inițiativele culturale finanțate de UE, cum ar fi programul „Capitalele europene ale culturii”, promovează dialogul și colaborarea interculturală, contribuind la conservarea și revitalizarea tradițiilor locale.

Dacă privim experiența României la acest capitol, care este o țară unde populația se declară în mare parte ortodoxă, similar Republicii Moldova, putem observa că integrarea nu a influențat gradul de spiritualitate a românilor. Mai mult ca atât, România este mai religioasă comparativ cu Moldova, chiar fiind membră a UE¹¹.

În România unul din cele mai răspândite mituri în ajunul aderării la UE, a fost același și anume „*odată ce ne vom europeniza, vom fi obligați să renunțăm la diverse tradiții, cum ar fi tăierea porcului de Crăciun*”¹². După aderarea la UE, în România s-au impus câteva reguli pentru sacrificarea porcilor, menite să asigure protecția animalelor și siguranța alimentară. Dar aceste reguli se referă la normele de igienă, care țin de protecția consumatorilor și la minimizarea torturii animalului în procesul de sacrificare. Cerințele se referă la obținerea certificatelor de siguranță a cărnii ca rezultat al analizelor de laborator. Chiar și în noiembrie 2023 vehicula în spațiu media discuții la tema Legii Porcului, dar scopul acestei legi era împiedicarea răspândirii peștei porcine și nu renunțarea la careva tradiții. Până la urmă, legea s-a modificat și s-a simplificat.

Mit demontat 7: Integrarea europeană nu urmărește să omogenizeze culturile, ci mai degrabă să faciliteze dialogul, schimbul și respectul reciproc între diverse comunități. Integrarea europeană respectă autonomia statelor membre și capacitatea acestora de a-și păstra și promova patrimoniul cultural. UE oferă sprijin și resurse pentru a ajuta statele membre să își protejeze și să își promoveze obiceiurile, limbile și tradițiile locale, încurajând în același timp sentimentul de apartenență la o comunitate europeană mai mare. Uniunea Europeană nu are pârghii legale de a impune careva reguli în acest domeniu și nici nu are vreun interes de a-l reglementa.

Notă de limitare a responsabilității

Acestă publicație este elaborată de Expert-Grup în cadrul inițiativei #ThinkTanks4EUmembersip implementată în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene.

---

¹¹ [How do European countries differ in religious commitment? | Pew Research Center](#)

¹² [5 mituri despre UE: cum combatem dezinformarea online \(panorama.ro\)](#)